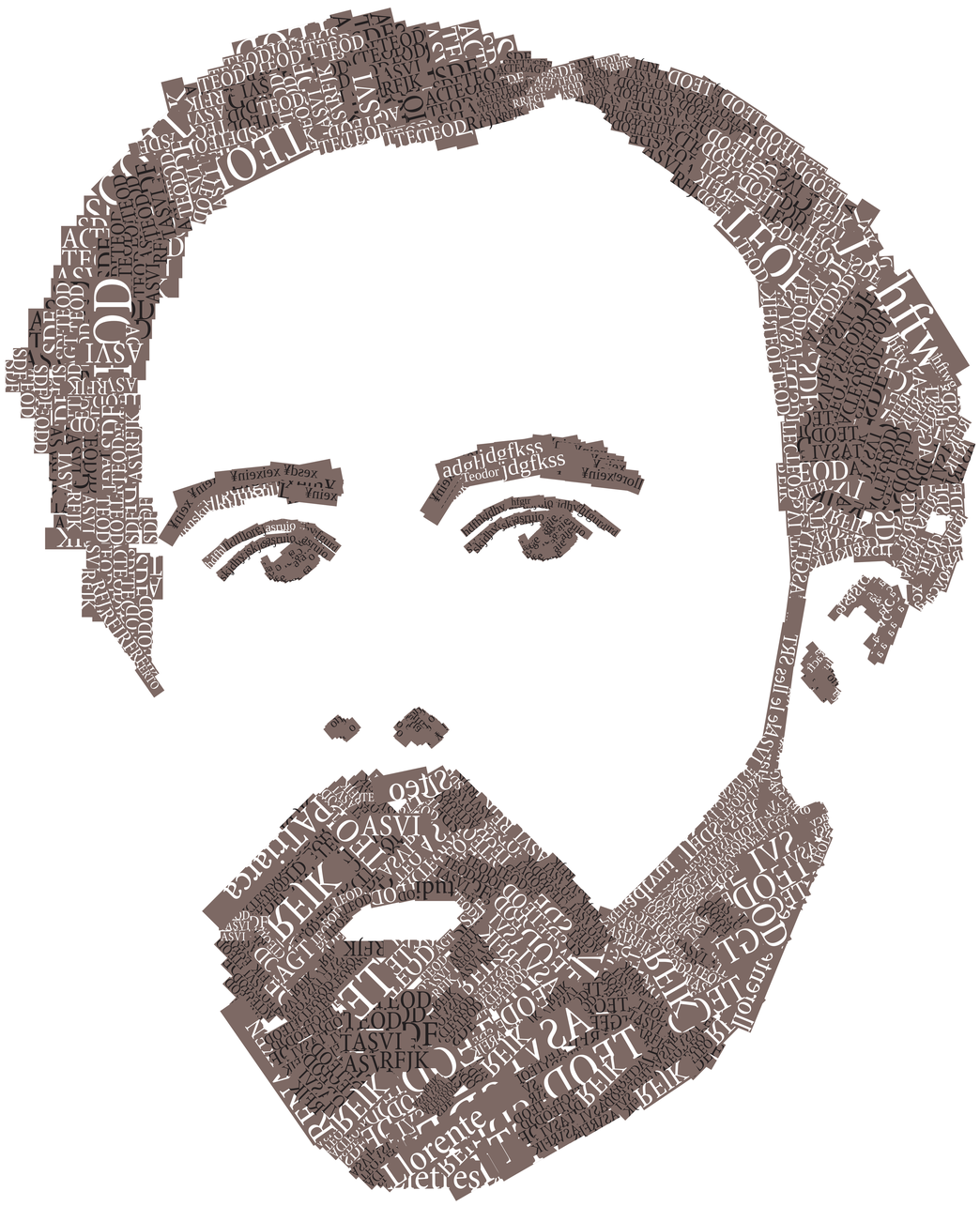

Teodor Llorente

patriarca de la Renaixença

DIPUTACIÓ DE VALÈNCIA
Àrea de Cultura

ACADÈMIA VALENCIANA DE LA LLENGUA

MuVIM
Museu Valencià de la Il·lustració i de la Modernitat

Enguany es complix el centenari de la mort de Teodor Llorente i Olivares (1836-1911), capdavanter de la Renaixença valenciana i un dels escriptors més carismàtics i representatius de la nostra literatura contemporània. Per tal d'aproximar-nos a la seua vida i obra, l'Acadèmia Valenciana de la Llengua ha preparat l'exposició «Teodor Llorente: patriarca de la Renaixença», en la qual, a través de llibres, fotografies, pintures, gravats i tota classe d'objectes personals, descobrirem la cara més oculta i expressiva de qui ha sigut considerat no sols un dels escriptors i periodistes més influents del moment, sinó també l'iniciador de la poesia valenciana moderna. Un retrat que es pretén lliure de tòpics i de prejuís, i emmarcat en el context social, polític i cultural de la València de finals del segle XIX i principis del XX.

Esta exposició en format transportable
es pot sol·licitar a l'Acadèmia Valenciana de la Llengua
per telèfon, correu postal o correu electrònic a:

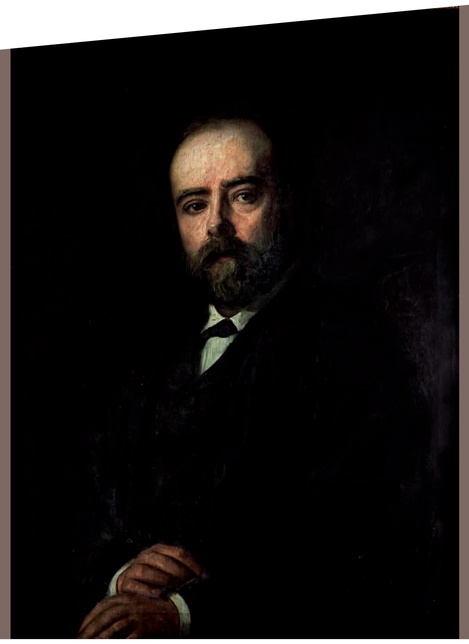
Marisol Navalón Jorque
Acadèmia Valenciana de la Llengua
Monestir de Sant Miquel dels Reis
Av. Constitució, 284
46019 València
963 874 093
navalon_mso@gva.es

La família de Llorente

Teodor Llorente i Olivares sentia una verdadera veneració pels membres de la seua família: pels pares, Felicíssim i Maria; per l'esposa, Dolors Falcó, amb qui va contraure matrimoni en 1860; pels cinc fills, Pasqual, Maria Dolors, Irene (morta prematurament abans de complir els 30 anys), Teodor i Josefina, i pels huit néts, Maria, Filomena, Matilde, Teodor, Irene, Josefina, Caterina i Maria Dolors («flors de l'amor noves, fills dels nostres fills»), que, tal com va explicar en la composició «Íntima», tant li agradava veure córrer pel seu hort de Museros. Poemes de la profunditat i l'espiritualitat d'«El llibre de missa de la meua mare», «A ma filla Maria», «A ma filla Josefina», «Ma filla Irene» i «A ma néta Maria Bernal i Llorente» acrediten esta veneració.

Bust modelat per Eusebi Arnau en maig de 1909

Retrat de Teodor Llorente Olivares, de Garrido

Oli sobre llenç (115 cm x 92 cm) // Signatura: Fotgilet (marge inferior esquerra) // Col·lecció particular, València

Passes de l'Exposició Regional de 1909 corresponents a Teodor Llorente i Dolors Falcó.

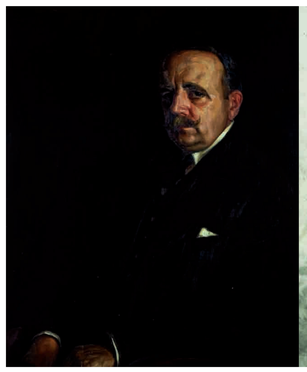

El matrimoni Felicíssim Llorente i Maria Olivares, pares de Teodor Llorente.

El matrimoni Teodor Llorente i Dolors Falcó en una imatge de joventut.

Retrat de Teodor Llorente Falcó, d'Ismael Blat i Monzó

Oli sobre llenç (110 cm x 85 cm) // Signatura: «A mi bon amigo D. Teodoro Llorente y Falcó. Ismael Blat 1925» (marge superior esquerre) Col·lecció particular, València

Tres generacions de la nissaga Llorente: Teodor Llorente Olivares, Teodor Llorente Falcó (dreta) i Teodor Llorente Monleon (centre).

Fotografia d'Irene Llorente Falcó (1894).

Fotografia familiar a la platja de Natzaret.

Ulleres de vista.

Ullera de llarga vista.

Llorente, escriptor en valencià

De totes les facetes de la seua activitat intel·lectual, la que més el satisfeia era escriure poesia, i escriure-la en valencià. Totes les seues poesies més estimades i entranyables van ser escrites en la seua llengua materna i, de fet, van ser també les que abans es decidí a agrupar i publicar en *el Llibret de versos* (1885) i en les dos reedicions i ampliacions del *Nou llibret de versos* (1902 i 1909). Així, podem afirmar que, en una època en què no era gens habitual, Llorente va utilitzar el valencià com a llengua d'escriptura durant vora seixanta anys, ja que la seua primera poesia data del 1855, i l'última, de pocs dies abans de morir. També va escriure prosa en valencià: tres pròlegs, tres discursos i una dotzena d'articles. Poc, si es vol, comparat amb el volum de la seua producció poètica, però suficient per a comprovar quin era el model de llengua formal que considerava adequat.

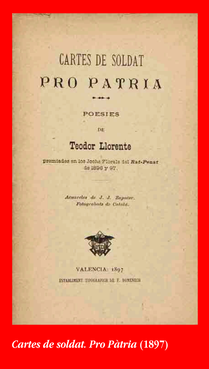

***Bust de Teodor Llorente Olivares*, de F. Sales**
Guix amb oliveta i ànima de metall (70 cm x 41 cm x 30 cm) // Inscripció: «F. Sales 907» // Col·lecció particular, València

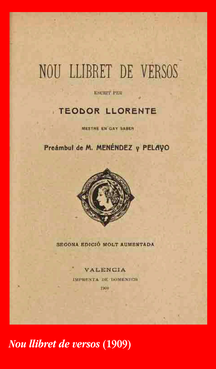

LLIBRET DE VERSOS
ESCRIT PER
TEODOR LLORENTE,
SOCI DEL BAT-PENAT.
VALENCIA:
1885.

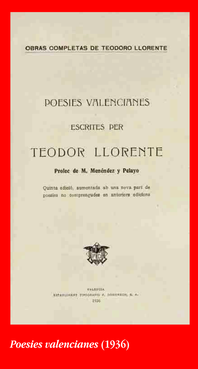
***Llibret de versos* (1885)**

CARTES DE SOLDAT
PRO PATRIA
POESIES
DE
Teodor Llorente
premiades en los Jochs Florals del Bat-Penat
de 1896 y 97.
VALENCIA: 1897

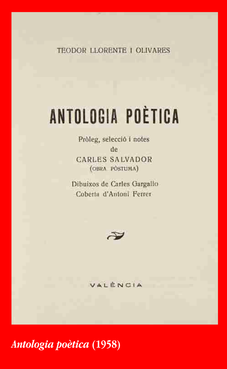
***Cartes de soldat. Pro Pàtria* (1897)**

NOU LLIBRET DE VERSOS
ESCRIT PER
TEODOR LLORENTE
MESTRE EN GAY SABER
Preàmbul de M. MENÉNDEZ y PELAYO
SEGONA EDICIÓ MOLT AUMENTADA
VALENCIA

***Nou llibret de versos* (1909)**

OBRAS COMPLETAS DE TEODORO LLORENTE
POESIES VALENCIANES
ESCRITES PER
TEODOR LLORENTE
Prolec de M. Menéndez y Pelayo

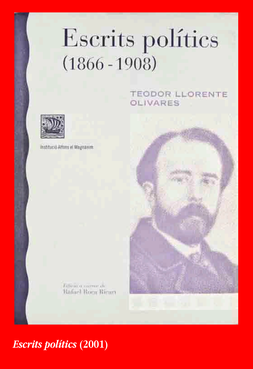
***Poesies valencianes* (1936)**

TEODOR LLORENTE I OLIVARES
ANTOLOGIA POÈTICA
Pròleg, selecció i notes
de
CARLES SALVADOR
(OBRA PÒSTUMA)
Dibuixos de Carles Gargallo
Coberta d'Antoni Ferrer
VALÈNCIA

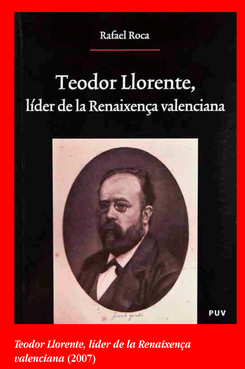
***Antologia poètica* (1958)**

TEODOR LLORENTE
POESIA VALENCIANA
COMPLETA
A cura de Lluís Guarner
Transcripció: F. Pérez Moragon
Núm. 6
BIBLIOTECA D'ESTUDIS I INVESTIGACIONS
Tres i Quatre

***Poesia valenciana completa* (1983)**

Escrits polítics
(1366 - 1903)
TEODOR LLORENTE
OLIVARES

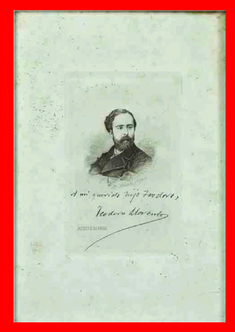
***Escrits polítics* (2001)**

Rafael Roca
Teodor Llorente,
líder de la Renaixença valenciana
PUV

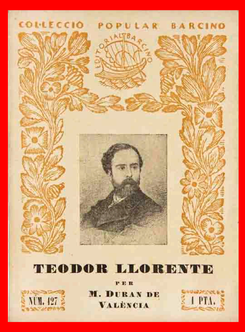
***Teodor Llorente, líder de la Renaixença valenciana* (2007)**

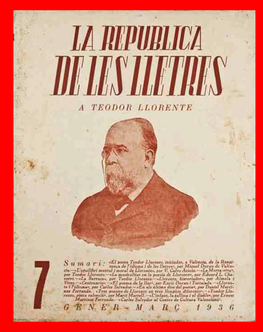
Retrat de Teodor Llorente Olivares, de Joan Josep Zapater
Oli sobre llenç (125 cm x 100 cm) // Signatura: «Al ilustre poeta D. Teodoro. Llorente. Su al. y admo (marge superior dret).
«J. J. Zapater» (marge central dret) // Col·lecció particular, València

***Teodor Llorente*, de Bertomeu Maura i Montaner**
Aiguafort (aiguatinta: 16,6 x 8,8 cm; paper: 31 cm x 25 cm) //
Signatura: «A mi querido hijo Teodoro, Teodoro Llorente» // Col·lecció particular, València

***Teodor Llorente* (1936)**

***La República de les Lletres*, núm. 7 (1936)**

Ploma, safata i tinter.

Obricartes de marfil (París, 1889).

Llorente: periodista, historiador, traductor i polític

Llorente va ser un líder social, polític i literari, un personatge polifacètic i carismàtic sense el concurs i l'opinió del qual ben poques coses es portaren a terme a València durant el darrer terç del segle XIX. La dedicació professional a la qual Llorente va destinar més esforços i temps va ser el periodisme, iniciada en 1861 amb la direcció del diari *La Opinión* i consolidada en 1866 amb la fundació de *Las Provincias*. Més de quaranta anys de professió que el van convertir en un autèntic mestre de periodistes. Així mateix, va realitzar una tasca ingent com a traductor al castellà dels poetes romàntics europeus —francesos, italians, anglesos i alemanys, des de Victor Hugo fins a Goethe—, activitat que li conferí un major renom entre els lectors i escriptors espanyols. També va destacar com a historiador amb l'estudi dels annals valencians, dedicació que el portà a publicar la magna obra *Valencia. Sus monumentos y artes. Su naturaleza e historia* i a rebre el nomenament de cronista de València (1890). Finalment, com a polític, i fruit de la seua amistat amb Francisco Silvela, Llorente va ocupar les més altes responsabilitats del Partit Conservador valencià durant el període 1885-1903, i va ser diputat a Corts pels districtes de Sueca (1891), València (1893) i Llíria (1899), i senador per la província de València (1898).

***Retrat de Teodor Llorente Olivares*, de Josep Maria Brel i Giral**

Oli sobre llenç, C100 cm x 75 cm) // Signatura: «Brel» (marge dret, centre) // Col·lecció particular, València

Faixa de diputat provincial.

Medalla de la Reial Acadèmia de Belles Arts de Sant Carles.

«Cigalo d'or» que l'acreditava com a «Felibre Majorau».

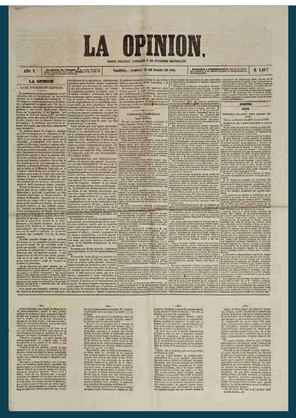

Corona de la Diputació de Castelló de la Plana regalada amb motiu de la coronació de 1909.

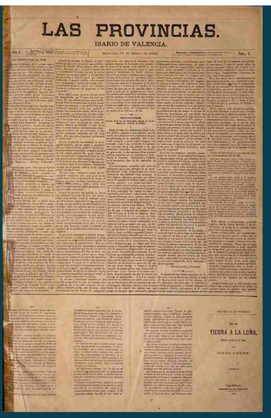

***Estatueta del monument a Teodor Llorente*, de Gabriel Borràs Abella**

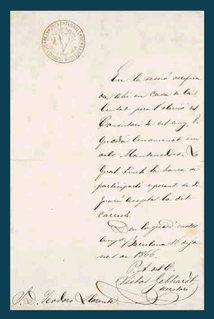
Bronze (55 cm x 19 cm x 19 cm) // Inscripció: «El poeta Llorente. Gabriel Borràs» // Col·lecció particular, València

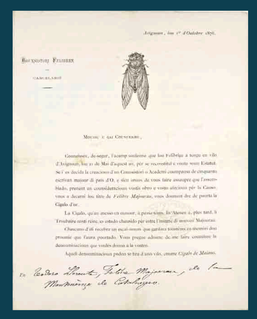
***La Opinión* (1860-1866)**

***Las Provincias* (1866-)**

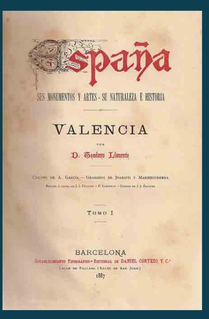
Nomenament com a mantenidor dels Jocs Florals de Barcelona de 1866.

Nomenament com a «Felibre Majorau» (1876).

***Fausto* (1882)**

***Valencia. Sus monumentos y artes. Su naturaleza e historia* (1887)**

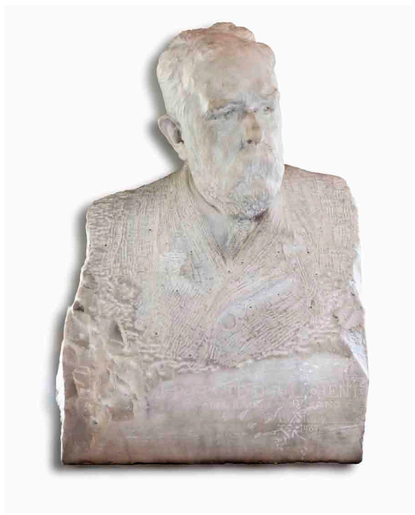

***Poetas franceses ilustres del siglo XIX* (1906)**

Llorente i la Renaixença

El qui seria coronat l'any 1909 com a «Poeta de València» posseïa una gran capacitat intel·lectual i un accentuat esperit emprenedor que, des del principi, li permeteren liderar el moviment literari de la Renaixença valenciana i tindre un gran ascendent fins i tot sobre els qui no compartien amb ell una mateixa ideologia política, lingüística o literària. Des de molt jove Llorente es va consagrar a la creació lírica en valencià. De la mà del mallorquí Marià Aguiló, el seu estimat mestre (bibliotecari de la Universitat de València durant el període 1858-1861, a qui dedicà el *Llibret de versos*), i en companyia de Vicent Wenceslau Querol, el seu company d'estudis, es va convertir en un dels paladins i protagonistes dels primers Jocs Florals de València (1859), que guanyà juntament amb el català Víctor Balaguer. Va ser així com es lliurà a la causa de la Renaixença, cosa que el va conduir a impulsar, amb Constantí Llombart, la societat cultural Lo Rat Penat (1878) i a mantindre un estret contacte i una intensa relació no sols amb la resta de poetes valencians (Jacint Labaila, Rafael Ferrer i Bigné, Josep Bodria, Lluís Cebrian, etc.), sinó també amb els catalans, balears i provençals, com ara Jacint Verdaguer, Miquel Costa i Llobera i Frederic Mistral.

Bust de Teodor Llorente i Olivares, de Marià Benlliure i Gil

Marbre blanc (64 cm x 47 cm x 35 cm) // Inscripció: «Al poeta don Teodoro Llorente, su admirador y paisano, M. Benlliure. 1909»
Col·lecció particular, València

Genios y musas, de Roberto Rubio Rossell

Guix i làmina de metall (58 cm x 50 cm x 45 cm) // Inscripció: «Génios y Musas. Roberto Rubio, 1908» // Col·lecció particular, València

Creueta regalada per Jacint Verdaguer (1886)

Medalla de bronze de la coronació (1909)

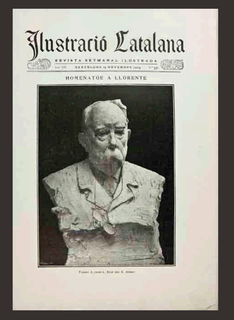
Oli sobre llenç de 87 x 72,5 cm realitzat en 1885 per Ignasi Pinazo i Camarlench (1849-1916) que representa Constantí Llombart (1848-1893).

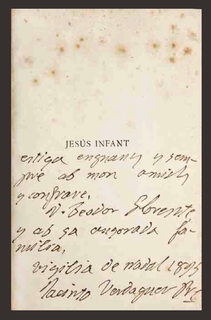
Els desens Jocs Florals de Barcelona. L'ascensió a Montserrat (1868)

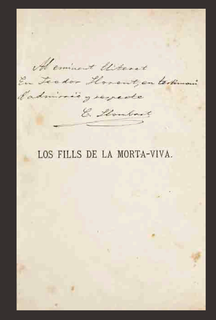
Lo Rat-Penat. Calendari Llemosí (1874-1883)

Ilustració Catalana, núm. 336 (14 de novembre 1909)

Exemplar de ***Jesús infant*** (1896), de Jacint Verdaguer, conservat a la biblioteca particular de Teodor Llorente.

Exemplar de ***Los fills de la Morta-viva*** (1879), de Constantí Llombart, dedicat per l'autor a Teodor Llorente.

Vicent Blasco Ibáñez.
Caricatures imprimes per l'Associació de la Premsa Valenciana amb motiu del Carnestoltes de 1905.

Francesc Martí Grajales.

